

Làithean-Saora an t-Samhraidh 2019

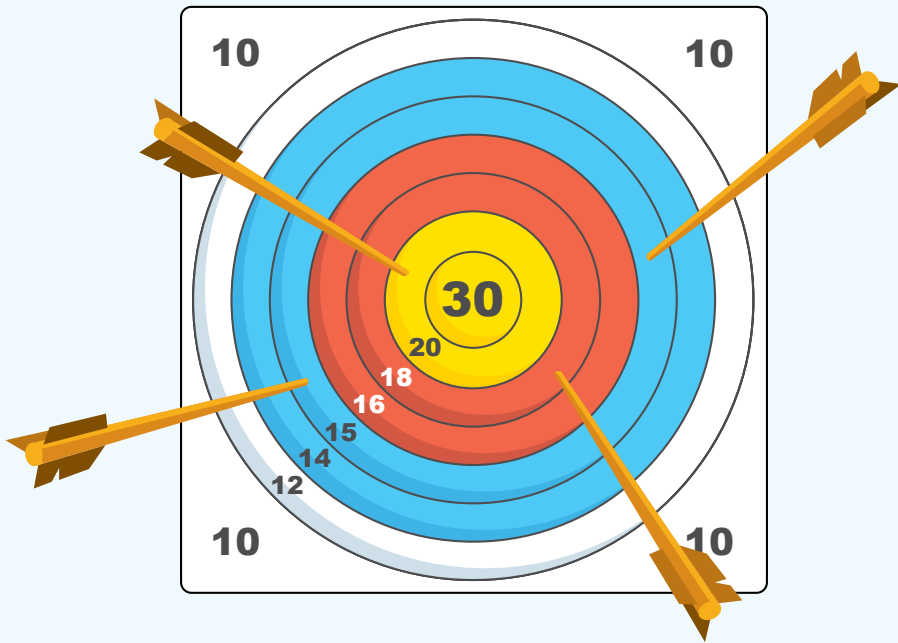
Dùbhlán Matamaig an Leas Phrìomh Mhinisteir

The Scottish
Mathematical
Council



Scottish Government
Riaghaltas na h-Alba
gov.scot

Tòimhseachan 1 – Dùbhlàn Boghadaireachd an Teaghlach



Air an làithean-saora, tha an teaghlach Archer a' dol gu co-fharpais boghadaireachd an aghaidh a chèile. A-rèir an targaid gu h-àrd, an urrainn dhut na tòimhseachain seo obrachadh a-mach:

Tha gach saighead a' ruighinn na targaid agus tha 4 saigheadan anns gach cuairt.

Cuairt 1 – 54 puing aig Mam, 55 puing aig Dad, 70 puing aig Iona agus 58 puing aig Harris. Càite a dh'fhaodadh na saigheadan aca a bhith airson na puingeann sin fhaighinn?

Cuairt 2 – tha an aon àireamh de phuingeann aig a h-uile duine san teaghlach. An urrainn dhut obrachadh a-mach mar a rinn iad seo le diofar òrdughan de shaigheadan? Faodaidh tu an aon àireamh a chleachdadh barrachd na aon turas

Tha soidhne ann ag ràdh gum faigh duine sam bith a gheibh barrachd na 60 puingeann le 3 saigheadan gèama eile an-asgaidh. Cia mheud dòigh a th' ann seo a dhèanamh, agus dè th' anna?

Carson nach dèan thu fhèin geama mar seo le bhith a' dèanamh targaid agus a' caitheamh buinn-airgid no cunntairean, a' cleachdadh do sgilean matamataig airson na puingeann obrachadh a-mach.

Tòimhseachan 2 – Pacadh airson Làithean-saora an t-Samhraidh



Tha lona air 3 diofar làintean-t, 3 diofar phàidhricean bhrògan agus 3 diofar phàidhricean leggings a phacadh na poca-droma. Cia mheud diofar èideadh as urrainn dhi dèanamh?

An urrainn dhut innse mar a dh'obraich thu a-mach e?

Tòimhseachan 3 – Leabhar Thòimhseachain

$$\text{Player 1} + \text{Player 2} + \text{Player 3} = 45$$

$$\text{Shoes 1} + \text{Shoes 2} \times \text{Player 1} = ?$$

$$\text{Referee 1} + \text{Referee 2} + \text{Player 1} = 33$$

Chan eil lona agus Harris ag aontachadh mu dheidhinn am freagairt ceart dhan tòimhseachan seo. Tha lona a' smaointinn gur e 68 a th' ann ach chan eil Harris a' smaointinn gur e. Dè tha thu a' smaointinn a bhiodh ceart? An urrainn dhut seo a mhìneachadh do lona agus Harris?

$$\text{Referee 1} + \text{Shoes 1} + \text{Shoes 2} = 25$$

An urrainn dhut agus cuideigin san teaghlach agad seo fheuchainn agus coimeas a dhèanamh eadar ur freagairtean?

A bheil na freagairtean uile co-ionann?

Mura bheil, beachdaich air do smaoinichadh agus èist ris a' mhìneachadh a th' aig càch, cò tha ceart agus carson?

Tòimhseachan 4



Shannon Lynn

Glèidheadair

Sgioba:
Vittsjo GIK

Aois – 33
Ceapan – 30
Duilleagan glan – 8



Jenna Fife

Glèidheadair

Sgioba:
Hibernian

Aois – 23
Ceapan – 4
Duilleagan glan – 2



Lee Alexander

Glèidheadair

Sgioba:
Baile Ghlaschu

Aois – 27
Ceapan – 16
Duilleagan glan – 1



Jennifer Beattie

Dionadair

Sgioba: Baile
Manchester

Aois – 27
Ceapan – 123
Tadhail – 22



Kirsty Smith

Dionadair

Sgioba:
Manchester Utd

Aois – 25
Ceapan – 34
Tadhail – 0



Rachel Corsie

Dionadair

Sgioba:
Utah Royals

Aois – 29
Ceapan – 108
Tadhail – 16



Chloe Arthur

Dionadair

Sgioba: Baile
Birmingham

Aois – 24
Ceapan – 19
Tadhail – 0



Sophie Howard

Dionadair

Sgioba:
Reading

Aois – 25
Ceapan – 13
Tadhail – 0



Joelle Murray

Dionadair

Sgioba:
Hibernian

Aois – 32
Ceapan – 48
Tadhail – 1



Hayley Lauder

Dionadair

Sgioba:
Baile Ghlaschu

Aois – 28
Ceapan – 98
Tadhail – 9



Leanne Crichton

**Cluicheadair-
meadhain**

Sgioba:
Baile Ghlaschu

Aois – 31
Ceapan – 64
Tadhail – 3



Caroline Weir

**Cluicheadair-
meadhain**

Sgioba: Baile
Manchester

Aois – 23
Ceapan – 62
Tadhail – 7

Sgioba na h-Alba



Joanne Love
Cluicheadair-
meadhain

Sgioba:
Baile Ghlaschu

Aois – 33
Ceapan – 191
Tadhail – 13



Kim Little
Cluicheadair-
meadhain

Sgioba:
Arsenal L.F.C

Aois – 28
Ceapan – 132
Tadhail – 53



Christie Murray
Cluicheadair-
meadhain

Sgioba:
Liverpool L.F.C.

Aois – 28
Ceapan – 60
Tadhail – 4



Lizzie Arnot
Cluicheadair-
meadhain

Sgioba:
Manchester Utd

Aois – 23
Ceapan – 25
Tadhail – 2



Nicola Docherty
Cluicheadair-
meadhain

Sgioba:
Baile Ghlaschu

Aois – 26
Ceapan – 18
Tadhail – 0



Claire Emslie
Adhartaiche

Sgioba:
Manchester City

Aois – 25
Ceapan – 20
Tadhail – 3



Jane Ross
Adhartaiche

Sgioba:
West Ham

Aois – 29
Ceapan – 126
Tadhail – 58



Lisa Evans
Adhartaiche

Sgioba:
Arsenal L.F.C

Aois – 26
Ceapan – 77
Tadhail – 17



Fiona Brown
Adhartaiche

Sgioba:
FC Rosengard

Aois – 24
Ceapan – 37
Tadhail – 2



Lana Clelland
Adhartaiche

Sgioba:
Fiorentina

Aois – 26
Ceapan – 24
Tadhail – 3



Erin Cuthbert
Adhartaiche

Sgioba:
Chelsea

Aois – 20
Ceapan – 29
Tadhail – 9



Tòimhseachan 4 – Sgioba na h-Alba

Tha an teaghlach a’ bruidhinn mu dheidhinn na cluicheadairean as fheàrr leotha bho Sgioba Ball-coise nam Ban Albannach airson Cupa na Cruinne 2019. Tha iad a’ cluich geama tomhais airson an cluicheadair a lorg. An urrainn dhut an cluicheadair as fheàrr leis a h-uile duine san teaghlach obrachadh a-mach?

Mum

- tha i a’ cluich airson sgioba Albannach
- tha a h-aois agus a h-àireamh de cheapan nan àireamhan chothromach
- tha i air 3^2 tadhal a chuir

Cò th’ ann?

Harris

- ‘s e prìomh àireamh a th’ anns an àireamh de thadhail aice
- tha i na h-adhartaiche
- tha a h-aois, a ceapan agus a thadhail gu h-iomlan na iomad de 10

Cò th’ ann?

Iona

- tha a h-aois na $\frac{1}{4}$ de 100
- chan eil i air tadhal sam bith a chuir
- faodar a h-àireamh de cheapan a roinn gu co-ionann le 17 agus 2

Cò th’ ann?

Dad

- tha an suim de na trì àireamhan na àireamh chothromach
- tha a h-aois sna 20an
- tha aon duilleag ghlan aice

Cò th’ ann?

An urrainn dhut an aon rud a dhèanamh airson an cluicheadair as fheàrr leat airson caraaid obrachadh a-mach?



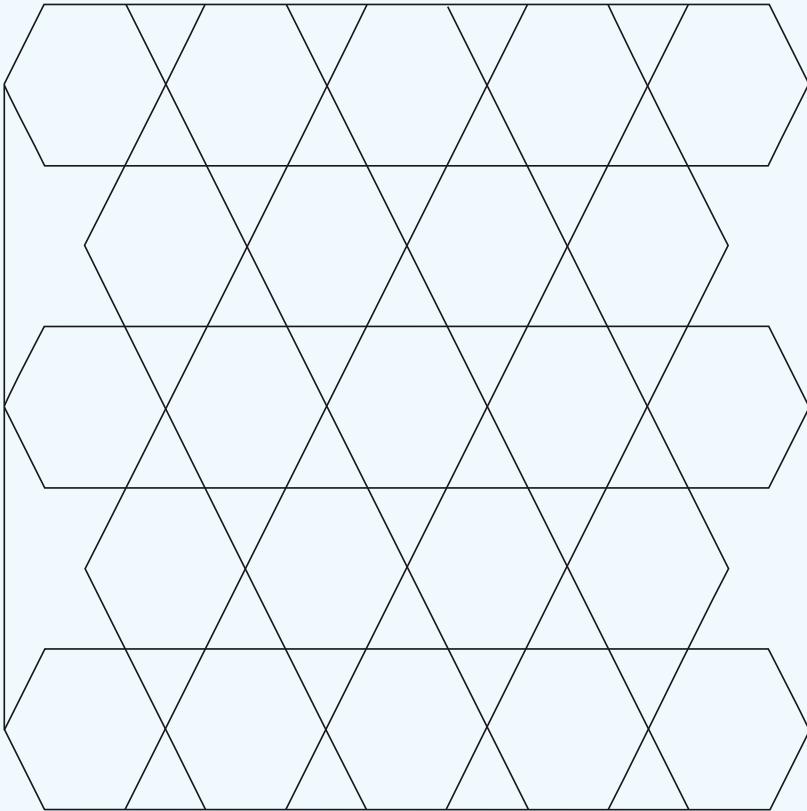
Tòimhseachan 5 – Cumaidhean

Cia mheud triantan a chi thu?

Tha Iona agus Harris a' lorg tòimhseachan eile san leabhar. 'S toil le Iona tòimhseachain cumaidh.

Tha Harris a' smaoinichadh gu bheil 26 ann ach tha Iona a' smaoinichadh gu bheil Harris ceàrr. Cò tha ceart agus carson?

Nuair a bha iad a' coimhead airson triantan, chunnaic Harris iomadh cumadh eile. Cia mheud diofar seòrsa cumadh as urrainn dhut a lorg? Coimhead gu faiceallach, chan eil a h-uile cumadh follaiseach an-toiseach!



Tha cumaidhean san dealbh a bharrachd air triantan – a bheil fios agad air fiosrachadh mu dheidhinn na cumaidhean seo – mar eisimpleir an ainmean, cia mheud loidhne a th' aca, a bheil iad co-chothromach? Dè eile?

Air a thoirt seachad do sgoilearan ann an Clas 6 ann an Alba airson spòrs matamataig leis an teaghlach aig làithean-saora an t-samhraidh.

Air a leasachadh le Riaghaltas na h-Alba agus Comhairle Matamataig na h-Alba.

Thèid na freagairtean agus dòighean-obrach fhoillseachadh aig (blogs.gov.scot/making-maths-count) air 27 Iuchair 2019.

Pàrantan agus luchd-cùraim

Thèid gu Parentzone Alba
www.education.gov.scot/parentzone

agus

Parent Club www.parentclub.scot airson dòighean eile spòrs a bhith gaibh le matamataig agus àireamhachd.

Dè as urrainn dhut dèanamh mar phàrant neo neach-cùraim

- Cluich geamannan-bùird! Tha matamataig an lùib iomadh geama: dh'fhaodadh seo a bhith a' cunntais cèarnagan, a' lorg sreathan, a' gluasad gu diofar thaobhannan, a' rannsachadh coltachd le bhith a' roilgeadh disnean neo a' dèiligeadh chairtean, agus a' leantail loidig agus riaghailtean.
- Cluich tòimhseachain agus geamannan a chleachdas tòimhseachain. Mar eisimpleir, Neoinithan agus Croisean, Guess Who?, Sudoku, Dominothan, Battleships, Dotaichean agus Bogsaicean agus Tàileasg. Tha iad seo a' cleachdadh smaoineachadh ro-innleachdail, a' fuasgladh cheistean, agus planadh, a bharrachd air na sgilean eile gu h-àrd.
- Bheir clann a-steach do ghnìomhan a tha a' cleachdadh matamataig. Mar eisimpleir, tha còcaireachd gu tric ag iarraidh uireadan agus tomhas a bharrachd air cumaidhean, uairichean agus teòthachdan. Nuair a tha thu a' dol dhan bhùth tha thu a' faicinn prìsean, a' cunntais airgead agus a' coimhead air dè an uair a tha e.
- Dèan tuairmse air rudan a chuir còmhla: “Saoil cia mheud ceum a th' ann an seo?”
- Planaig turasan còmhla, a' coimhead air mapaichean agus clàraichean-àma, agus bruidhinn mu dheidhinn astaran.
- Bruidhinn mu dheidhinn matamataig ann an dòigh a tha a' sealltainn gur toigh leat e, agus mar sin smaoinichidh ur pàiste mar sin cuideachd!